SHEIKH MOHAMED YAHIA NABIL

Voor de eerste les

Een islamitische gids voor ouders over anatomie, lichaamsveiligheid en seksuele voorlichting

Voor de eerste les

Een islamitische gids voor ouders over anatomie, lichaamsveiligheid en seksuele voorlichting

© 2026 Johannes Cornelus Nobels
JCN Publishing
Alle rechten voorbehouden.

ISBN 9789465731902

Uitgegeven via Brave New Books
Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam,
Nederland E-Mail: support@bravenewbooks.nl
KvK-Nr.: 71550259

Inhoud

1 Seksuele voorlichting in Ontario 1
2 Morele opvoeding en waarden 10
3 Holistische visie op relaties 21
4 De basis van islamitische opvoeding 29
5 Geleidelijke opbouw per leeftijd 40
6 Rol en voorbereiding van ouders 49
7 Kritiek op het herziene curriculum 59
8 Dialoog en islamitische visie 70
9 Ouderlijke betrokkenheid bij school 81
10 Lichaamsdelen uitleggen in groep 1 90
11 Juist gebruik van vaktermen 99
12 Leer kinderen nee zeggen 108
13 Belang van grenzen stellen 116
14 Realiteit in de gemeenschap 125
15 Wat cijfers over de jeugd tonen 133
16 De gids 'ParentTalk' voor ouders 142
17 Samenwerking met imams 150
18 Maatwerk voor islamitische scholen 161
19 Verschil tussen verplichting en suggestie 169
20 Standpunt over masturbatie 178
21 Visie op seksuele handelingen 188
22 Genderidentiteit en respect 200

1

Seksuele voorlichting in Ontario

Een klaslokaal in Ontario. Tussen schoolboeken, laptops en kleurrijke posters over gezondheid wordt een onderwerp besproken waar volwassenen soms ongemakkelijk van worden: seksualiteit.

Voor een leerling is het echter geen abstract onderwerp.

Het lichaam verandert. De puberteit begint. Er ontstaan gevoelens die nieuw en soms verwarrend zijn. Een eerste verliefdheid kan zich aandienen, net als vragen over relaties, grenzen en lichamelijke ontwikkeling.

De docent staat voor de klas en probeert woorden te geven aan onderwerpen waar thuis misschien nauwelijks over wordt gesproken.

Maar zodra seksuele voorlichting het klaslokaal binnenkomt, gaat het gesprek al snel over méér dan biologie.

Achter de vraag wat kinderen op school moeten leren, ligt een veel fundamentelere vraag:

Welke kennis, maar ook welke waarden, willen volwassenen aan de volgende generatie meegeven?

Meer dan anatomie

In Ontario maakt seksuele gezondheid deel uit van het curriculum voor *Health and Physical Education*. Het onderwijs beperkt zich daarbij niet tot anatomie en voortplanting. Afhankelijk van hun leeftijd komen leerlingen

ook in aanraking met onderwerpen als puberteit, toestemming, relaties en seksuele gezondheid.

Tegelijkertijd erkent het provinciale onderwijsbeleid dat ouders de primaire opvoeders van hun kinderen zijn. School en gezin zouden elkaar dus niet noodzakelijk hoeven te vervangen, maar juist kunnen aanvullen.

Dat lijkt misschien vanzelfsprekend.

Toch raakt het onderwerp onmiddellijk aan gevoelige kwesties.

Want wat op school wordt onderwezen, raakt ook aan opvoeding thuis. En opvoeding is nooit volledig waardevrij. Religie, cultuur, familiegeschiedenis en persoonlijke overtuigingen spelen allemaal een rol in de manier waarop ouders naar seksualiteit kijken.

Voor moslimgezinnen kan dat gesprek extra gelaagd zijn.

Want de islamitische traditie kent zelf een lange geschiedenis van onderwijs over het lichaam, huwelijk, menstruatie, lichamelijke reinheid, seksuele omgang, privacy en volwassenwording.

Seksualiteit werd dus niet eenvoudigweg uit de religieuze opvoeding verbannen.

Maar zij werd wel binnen een bepaald moreel kader geplaatst.

Kennis zonder schaamte

Wie uitsluitend vanuit moderne westerse categorieën naar de islam kijkt, kan gemakkelijk twee tegenovergestelde vergissingen maken.

De eerste is dat seksualiteit binnen de islam volledig zou zijn verzwegen.

De tweede is dat islamitische opvattingen over seksualiteit gelijk zouden zijn aan moderne westerse seksuele voorlichting.

Geen van beide beelden doet recht aan de historische werkelijkheid.

De islamitische bronnen spreken wel degelijk over lichamelijkheid en seksualiteit. Maar de uitgangspunten zijn anders. Seksualiteit wordt verbonden met verantwoordelijkheid, huwelijk, kuisheid, wederzijds respect, privacy en de religieuze grenzen die volgens de islamitische wet gelden.

Dat verschil is belangrijk.

Maar verschil in norm betekent niet automatisch afwezigheid van kennis.

Integendeel.

De Qur'an spreekt bijvoorbeeld uitvoerig over privacy binnen het gezin. In soera al-Nūr wordt beschreven dat kinderen die de puberteit nog niet hebben bereikt op bepaalde momenten toestemming moeten vragen voordat zij een privéruimte binnengaan. Wanneer zij de puberteit bereiken, wordt die regel uitgebreid.

Qur'an 24:58–59 verbindt lichamelijke ontwikkeling daarmee rechtstreeks met opvoeding, privacy en bewustwording.

Op het eerste gezicht lijkt het misschien slechts een voorschrift over een deur.

Maar achter dat voorschrift ligt een veel groter idee.

Een kind leert dat niet iedere ruimte zomaar toegankelijk is. Dat het lichaam van een ander grenzen kent. Dat privacy bestaat. En dat volwassen worden nieuwe verantwoordelijkheden met zich meebrengt.

In die zin hoeft seksuele opvoeding binnen een islamitische context niet noodzakelijk te beginnen met seksualiteit zelf.

Zij kan beginnen met **respect voor het lichaam, de privacy en de persoonlijke ruimte van een ander**.

Puberteit als overgang

De klassieke islamitische bronnen behandelen de puberteit bovendien als een belangrijk moment in het leven.

Het kind groeit op.

Het lichaam verandert.

En met het bereiken van lichamelijke volwassenheid ontstaan ook nieuwe religieuze verantwoordelijkheden.

Dat is geen moderne gedachte. De klassieke bronnen spreken er al uitvoerig over.

In *Sahih al-Bukhari* vinden we bijvoorbeeld overleveringen over de verantwoordelijkheden die samenhangen met het bereiken van de puberteit. Ook zijn er overleveringen waarin naar voren komt dat vrouwen afzonderlijk religieuze vragen konden stellen en onderwezen konden worden wanneer

daar behoefte aan bestond.

Dat laatste is van betekenis.

Het laat zien dat religieuze kennis niet uitsluitend als een zaak voor mannen werd beschouwd. Ook onderwerpen die met het lichaam, vrouwelijke ontwikkeling en religieuze voorschriften te maken hadden, konden binnen een onderwijscontext worden besproken.

De terminologie was uiteraard anders dan die van een moderne Canadese school.

Dat moet worden benadrukt.

Het zou historisch onjuist zijn om hedendaagse seksuele voorlichting eenvoudig terug te projecteren op de zevende eeuw. De medische kennis, gezinsstructuren, sociale omstandigheden en pedagogische methoden waren fundamenteel anders.

Maar het tegenovergestelde zou evenmin juist zijn.

De islamitische traditie heeft seksualiteit niet simpelweg doodgezwegen.

Bepaalde onderwerpen werden juist onderwezen — maar binnen een religieus en moreel kader.

Wat betekent kuisheid?

Daarmee komen we bij een begrip dat in moderne discussies gemakkelijk verkeerd wordt begrepen: **kuisheid**.

Kuisheid betekent binnen de islam niet dat seksuele verlangens zouden moeten worden ontkend.

De islam erkent verlangen als onderdeel van de menselijke natuur.

De vraag is daarom niet uitsluitend óf een mens verlangen voelt.

De belangrijkere vraag is:

Wat doet hij ermee?

Hoe gaat iemand met zijn verlangens om?

Welke grenzen accepteert hij?

Welke keuzes maakt hij voordat een grens wordt overschreden?

De Qur'an zegt in soera al-Isrā' 17:32:

"En nader de ontucht niet."

De formulering is opmerkelijk.

Er wordt niet alleen gewaarschuwd voor de uiteindelijke handeling. Ook het naderen ervan wordt genoemd.

Daarin ligt een vorm van morele pedagogiek besloten.

Zelfbeheersing begint niet pas op het moment dat iemand een grens overschrijdt. Zij begint eerder.

Bij de omgeving waarin iemand zich begeeft.

Bij de beelden waaraan iemand zich blootstelt.

Bij de gewoonten die hij ontwikkelt.

Bij de manier waarop hij met zijn verlangens leert omgaan.

Seksuele opvoeding wordt daarmee onderdeel van een veel bredere opvoeding tot zelfbeheersing.

En juist daar ontstaat een interessante verbinding tussen kennis en karaktervorming.

Een jongere moet niet alleen weten **wat** seksualiteit is.

Hij moet ook leren begrijpen **wat hij met die kennis doet**.

Toestemming en verantwoordelijkheid

Een van de centrale begrippen in hedendaagse seksuele voorlichting is toestemming.

Ook hier is historische voorzichtigheid noodzakelijk.

Het moderne begrip *consent* kan niet zonder meer één op één worden teruggeplaatst in klassieke islamitische juridische teksten. De sociale en juridische context was anders.

Toch betekent dit niet dat de islamitische traditie geen aandacht had voor instemming, rechten en lichamelijke integriteit.

De islamitische rechtsliteratuur ontwikkelde uitgebreide regels over huwelijk, rechten en plichten.

In *Sahih al-Bukhari* wordt bijvoorbeeld overgeleverd dat bij het huwelijk van een maagd haar toestemming moet worden gevraagd.

Dat is een belangrijk gegeven.

Het laat zien dat de vrouw niet eenvoudigweg als iemand werd behandeld

die geen enkele stem had in de totstandkoming van haar huwelijk.

Maar ook hier moeten we zorgvuldig blijven.

Uit zo'n bron volgt niet automatisch dat alle hedendaagse opvattingen over toestemming rechtstreeks uit de klassieke islamitische traditie afkomstig zijn.

Geschiedenis vraagt om onderscheid.

De islamitische traditie moet worden begrepen vanuit haar eigen begrippen en omstandigheden, terwijl moderne begrippen niet zonder meer op het verleden mogen worden geplakt.

De rol van ouders

En daarmee keren we terug naar Ontario.

Het huidige curriculum benadrukt dat ouders de eerste opvoeders van hun kinderen zijn en dat de school hun rol niet volledig overneemt. Voor bepaalde onderdelen van het curriculum bestaat bovendien een mogelijkheid voor ouders om hun kinderen onder voorwaarden vrijstelling te laten krijgen van het onderdeel *Human Development and Sexual Health* in de betreffende leerjaren.

Daarmee wordt het debat genuanceerder.

De vraag is niet alleen:

Moeten kinderen seksuele voorlichting krijgen?

Een veel betere vraag is:

Welke kennis hebben kinderen nodig, op welke leeftijd, door wie moet die kennis worden aangeboden en binnen welk waardenkader?

Dat zijn vier verschillende vragen.

Een islamitisch gezin kan bijvoorbeeld vinden dat een kind biologische kennis nodig heeft. Tegelijkertijd kunnen de ouders willen dat onderwerpen rond seksualiteit worden verbonden met verantwoordelijkheid, huwelijk, privacy, kuisheid en religieuze waarden.

Dat hoeft niet te betekenen dat alle vragen moeten worden vermeden.

Integendeel.

Een kind dat thuis geen antwoord krijgt, zal uiteindelijk ergens anders

naar antwoorden zoeken.

Misschien bij vrienden.

Misschien op sociale media.

Misschien op internet.

En daar is informatie niet altijd betrouwbaar, zorgvuldig of geschikt voor de leeftijd van het kind.

Openheid en begrenzing hoeven daarom geen tegenpolen te zijn.

Een ouder kan tegen een kind zeggen:

Je mag mij alles vragen.

Maar daar kan onmiddellijk een tweede boodschap aan worden toegevoegd:

Niet iedere bron is betrouwbaar, niet iedere informatie is geschikt voor jouw leeftijd en niet ieder gedrag past binnen onze waarden.

Dat is geen weigering om seksuele opvoeding te geven.

Het is een poging om **kennis en verantwoordelijkheid bij elkaar te houden**.

Tussen school en gezin

Daar ligt misschien wel de belangrijkste les van het debat in Ontario.

Een school kan biologische kennis aanbieden.

Een arts kan medische informatie geven.

Een religieuze geleerde kan uitleg geven over islamitische normen.

En ouders kunnen hun kinderen helpen begrijpen hoe die kennis zich verhoudt tot hun gezin, geloof en verantwoordelijkheden.

Deze rollen hoeven elkaar niet noodzakelijk uit te sluiten.

Het probleem ontstaat wanneer één partij beweert de enige bron van wijsheid te zijn.

De geschiedenis van de islam laat juist zien dat kennis over het menselijk lichaam, huwelijk, reinheid en gedrag eeuwenlang deel kon uitmaken van religieuze opvoeding.

De uitdaging voor hedendaagse moslimouders is daarom misschien niet om terug te keren naar stilte.

De uitdaging is om te bepalen **hoe kennis op een waardige, leeftijdsgerichte en verantwoordelijke manier wordt doorgegeven**.

Daarvoor zijn woorden nodig die een kind begrijpt.

Er zijn grenzen nodig.

Maar misschien bovenal is vertrouwen nodig.

Een jongere die weet dat hij thuis vragen mag stellen, hoeft niet iedere vraag buiten het gezin te zoeken.

Een ouder die niet onmiddellijk boos of beschaamd reageert, kan een moeilijke vraag juist aangrijpen als het begin van een belangrijk gesprek.

Daarmee wordt seksuele opvoeding iets anders dan het simpelweg overdragen van informatie.

Het wordt opvoeding tot verantwoordelijkheid.

De vraag achter de discussie

De discussie in Ontario gaat uiteindelijk over meer dan een schoolcurriculum.

Zij raakt aan een vraag die veel ouder is dan de moderne school.

Hoe bereiden volwassenen jonge mensen voor op een wereld waarin lichamelijke verlangens, relaties, verleidingen en verantwoordelijkheden onvermijdelijk deel van het leven zijn?

De islam geeft daarop geen antwoord door seksualiteit te ontkennen.

De islam erkent het menselijke verlangen, maar plaatst het binnen een moreel kader.

Kuisheid.

Privacy.

Verantwoordelijkheid.

Zelfbeheersing.

En het vermijden van gedrag dat volgens de religieuze voorschriften verboden is.

Tegelijkertijd laten de bronnen zien dat lichamelijke ontwikkeling en religieuze kennis niet volledig van elkaar werden gescheiden.

Daarom hoeft een islamitische benadering van seksuele opvoeding niet

uit zwijgen te bestaan.

Maar zij hoeft evenmin iedere moderne opvatting zonder onderscheid over te nemen.

Er bestaat een derde mogelijkheid.

Kennis zonder schaamte.

Grenzen zonder vernedering.

Vrijheid verbonden met verantwoordelijkheid.

Misschien begint een goede seksuele opvoeding uiteindelijk met een eenvoudige boodschap:

Het lichaam is niets waarvoor een mens zich hoeft te schamen.

Maar het lichaam is evenmin iets zonder grenzen.

Lichamelijke ontwikkeling, verlangen en keuze vragen om kennis. Maar kennis alleen is niet genoeg. Zij vraagt om zelfbeheersing, waardigheid en verantwoordelijkheid.

En precies daar begint de grotere vraag die boven dit onderwerp blijft hangen:

Wat gebeurt er wanneer verlangen niet alleen wordt gevoeld, maar ook bewust wordt gezocht, gevormd en gestuurd?

2

Morele opvoeding en waarden

Een kind stelt soms een eenvoudige vraag op precies het moment waarop een volwassene liever even zou zwijgen.

"Waar komen baby's vandaan?"

"Waarom moet ik mijn lichaam bedekken?"

"Waarom mag ik niet zomaar de kamer van papa en mama binnenlopen?"

En later, wanneer de kindertijd langzaam plaatsmaakt voor de puberteit:

"Wat gebeurt er eigenlijk met mijn lichaam?"

Het zijn eenvoudige vragen, maar ze kunnen volwassenen voor een lastige keuze plaatsen. Geef je een eerlijk antwoord? Hoeveel vertel je? En wanneer wordt een antwoord te veel voor een kind?

Toch verdwijnen zulke vragen niet wanneer volwassenen ze negeren.

Ze blijven bestaan.

Alleen zoekt een jongere dan misschien zelf naar antwoorden — bij vrienden, op internet of in bronnen die niet altijd betrouwbaar zijn en soms evenmin aansluiten bij de leeftijd of ontwikkeling van het kind.

Daarom begint islamitische opvoeding niet noodzakelijk met het verbieden van vragen.

Zij begint met **kennis, grenzen, verantwoordelijkheid, bescheidenheid en zelfrespect**.

Seksualiteit staat binnen dat geheel niet buiten het leven. Het menselijk lichaam, lichamelijke ontwikkeling, verlangen, huwelijk en de omgang met

anderen behoren allemaal tot de werkelijkheid waarin een mens moet leren leven.

De vraag is dus niet alleen hoeveel een kind moet weten.

De diepere vraag is:

Welke waarden moeten hem of haar helpen om met die kennis om te gaan?

De Qur'an geeft geen schoolboek

De Qur'an spreekt niet over seksuele opvoeding als een afzonderlijk schoolvak zoals wij dat tegenwoordig kennen.

Er bestaat geen zevende-eeuws equivalent van een modern curriculum met hoofdstukken over anatomie, puberteit en seksuele gezondheid.

Maar de openbaring bevat wel duidelijke richtlijnen over lichamelijke ontwikkeling, privacy, huwelijk, kuisheid, omgang tussen mannen en vrouwen en het bewaken van persoonlijke grenzen.

Daarmee ontstaat een belangrijk onderscheid.

De islam biedt geen modern lesprogramma voor seksuele voorlichting.

Maar zij biedt wel een **moreel kader** waarbinnen vragen over het lichaam en seksualiteit kunnen worden besproken.

Dat verschil is essentieel.

Wie de islamitische bronnen wil begrijpen, moet ze niet behandelen alsof zij een hedendaags schoolboek zijn. Tegelijkertijd is het even onjuist om te beweren dat de islam geen taal of richtlijnen kende voor lichamelijke ontwikkeling en seksuele verantwoordelijkheid.

De bronnen spreken erover.

Alleen doen zij dat vanuit een ander wereldbeeld.

Leren begint met grenzen

Een van de opvallendste voorbeelden vinden we in soera al-Nūr.

Daar wordt gelovigen geleerd dat kinderen op bepaalde momenten toestemming moeten vragen voordat zij de privéruimten van hun ouders

binnengaan.

De Qur'an noemt drie momenten: vóór het ochtendgebed, rond het middaguur wanneer mensen zich mogelijk hebben ontkleed, en na het avondgebed.

> *"O jullie die geloven, laat degenen die jullie rechterhand bezit en degenen onder jullie die de puberteit nog niet hebben bereikt, jullie om toestemming vragen op drie momenten..."*

(Qur'an 24:58)

Op het eerste gezicht lijkt het misschien een klein voorschrift.

Een regel over een deur.

Over binnenkomen.

Over wachten.

Maar achter die eenvoudige regel ligt een opmerkelijk opvoedkundig principe.

Een kind leert dat een huis niet uitsluitend uit gemeenschappelijke ruimtes bestaat. Mensen hebben ook een persoonlijke sfeer.

Een lichaam heeft grenzen.

Een slaapkamer heeft grenzen.

En privacy verdient respect.

Vervolgens maakt de Qur'an duidelijk dat de situatie verandert wanneer kinderen de volwassenheid bereiken. Dan moeten zij, zoals de volwassenen, steeds toestemming vragen.

(Qur'an 24:59)

Hier verschijnt een belangrijk principe van islamitische opvoeding:

regels groeien mee met de ontwikkeling van de mens.

Een jong kind draagt niet dezelfde verantwoordelijkheden als een volwassene. Naarmate het lichaam en het bewustzijn veranderen, verandert ook wat van iemand wordt verwacht.

Dat principe heeft ook vandaag betekenis.

Een kind van zeven jaar hoeft niet op dezelfde manier over seksualiteit te leren als een jongere van zestien.

Maar daaruit volgt niet dat het onderwerp tot de puberteit volledig moet worden verzwegen.

De inhoud, de taal en de diepgang van de uitleg kunnen meegroeien met de leeftijd.

Van lichaam naar verantwoordelijkheid

Op jonge leeftijd kan de opvoeding daarom beginnen met eenvoudige zaken.

De namen van lichaamsdelen.

Persoonlijke hygiëne.

Het verschil tussen privé en openbaar.

Het respecteren van lichamelijke grenzen.

Een kind moet kunnen begrijpen dat niemand zonder geldige reden aan zijn of haar lichaam mag komen. Tegelijkertijd moet het leren dat het zelf de grenzen van anderen respecteert.

Daarvoor zijn geen ingewikkelde religieuze of biologische verklaringen nodig.

Een kind heeft eerst behoefte aan duidelijkheid.

En aan veiligheid.

Wanneer de puberteit begint, verandert de situatie.

Het lichaam ondergaat zichtbare veranderingen. Jongens en meisjes krijgen te maken met nieuwe lichamelijke verschijnselen, gevoelens en verantwoordelijkheden.

Binnen de islam krijgt de lichamelijke volwassenwording bovendien een religieuze dimensie. Sommige religieuze voorschriften worden vanaf de volwassenheid van toepassing, waaronder verplichtingen rond het gebed en, afhankelijk van de situatie, voorschriften met betrekking tot rituele reiniging.

Kennis over het lichaam is daarom binnen de islam niet uitsluitend een kwestie van biologie.

Zij kan ook een religieuze betekenis hebben.

De jongere moet niet alleen leren **wat** er met het lichaam gebeurt.

Hij of zij moet ook leren **hoe daarmee verantwoord om te gaan**.

De Qur'an en de bescherming van waardigheid

De islamitische benadering van seksualiteit begint niet bij angst voor seksualiteit.

Zij begint bij de erkenning dat seksualiteit onderdeel is van het menselijke bestaan.

De Qur'an beschrijft het huwelijk bijvoorbeeld als een relatie waarin mensen rust, genegenheid en barmhartigheid kunnen vinden:

> *"En tot Zijn tekenen behoort dat Hij voor jullie uit julliezelf echtgenoten heeft geschapen, opdat jullie rust bij hen vinden, en Hij heeft tussen jullie genegenheid en barmhartigheid geplaatst."*

(Qur'an 30:21)

Seksualiteit wordt daarmee niet losgemaakt van menselijke verbondenheid.

Het huwelijk heeft binnen de islam niet uitsluitend een lichamelijke betekenis. Het heeft ook een juridische, sociale en morele dimensie.

Tegelijkertijd waarschuwt de Qur'an voor gedrag dat volgens de islamitische norm de grenzen van seksualiteit overschrijdt.

Gelovigen wordt opgedragen hun blik neer te slaan en hun kuisheid te bewaken:

(Qur'an 24:30–31)

En vervolgens klinkt een korte, krachtige waarschuwing:

> *"En nader de ontucht niet."*

(Qur'an 17:32)

De formulering is opmerkelijk.

Er wordt niet alleen gezegd dat ontucht verboden is.

Er wordt gezegd dat men haar niet moet **benaderen**.

Daarin ligt een bredere gedachte besloten.

Morele zelfbeheersing begint vaak voordat iemand bij de uiteindelijke

handeling aankomt.

Gedachten kunnen gedrag beïnvloeden.

Gewoonten kunnen gedrag beïnvloeden.

Beelden, gesprekken, vriendschappen en situaties kunnen allemaal invloed hebben op de keuzes die iemand uiteindelijk maakt.

Voor jongeren betekent dit dat morele opvoeding niet uitsluitend uit verboden hoeft te bestaan.

Het gaat ook om inzicht.

Welke keuzes versterken mijn waardigheid?

Welke keuzes maken mij kwetsbaarder?

Welke omgeving helpt mij om mijn waarden trouw te blijven?

Dat zijn vragen van zelfkennis.

En uiteindelijk ook van zelfbeheersing.

Vragen zijn geen teken van zwakte

Er ontstaat een probleem wanneer jongeren het gevoel krijgen dat hun vragen beschamend zijn.

Een jongere die iets niet begrijpt, kan bang zijn om het te vragen.

Een meisje kan vrezen dat een vraag over haar lichaam ongepast is.

Een jongen kan denken dat hij zwak is wanneer hij onzeker is over lichamelijke veranderingen.

Maar de islamitische traditie laat juist zien dat kennis vaak door vragen wordt verkregen.

De metgezellen van de Profeet Mohammed ﷺ stelden vragen over onderwerpen die wij tegenwoordig als zeer persoonlijk zouden kunnen beschouwen.

In *Sahih al-Bukhari* wordt bijvoorbeeld beschreven hoe vrouwen naar de Profeet ﷺ kwamen met vragen over zaken die specifiek betrekking hadden op vrouwen. In een bekende overlevering vroeg Umm Sulaym naar een lichamelijke kwestie in verband met de rituele wassing. De Profeet ﷺ gaf haar antwoord zonder haar vraag belachelijk te maken of haar te verwijten dat zij deze had gesteld.